

PETŐCZ ANDRÁS

Aysa

HARMINC NAPPAL A HÁBORÚ UTÁN
(regényrészlet)*

*– Nem, fiam – mondta, és a kezét a vállamra tapasztotta. –
Én veled vagyok, nem velük. De te ezt nem tudhatod, mivel
elvakult a szíved. Imádkozni fogok érted.*

Camus

*És megalázza magát az én népem, amely nevemről nevez-
tetik, s könyörög és keresi az én arcomat, és felhagy az ő
bűnös életmódjával: én is meghallgatom őket a mennyből,
megbocsátom bűneiket, és megszabadítom földjüket.*

Krónikák II. könyve, 7.14.

*Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnő-
söket a megtérésre.*

Lukács evangéliuma, 5.32.

A TEHERVAGONBAN ALIG VAN LEVEGŐ.

Szerencsém volt, amikor feltereltek minket a katonák, akkor valahogy úgy sodort a tömeg, hogy a vagon egyetlen rácsos ablakához kerültem, egészen közel ahhoz.

A vagon sarkában állok, meg tudom támasztani a hátam, tőlem mintegy harminc centire van az ablak.

Körülöttem nők és férfiak, vegyesen.

Senki sem tudja, hova megyünk. Sokan azt mondják, hogy valami nagyon távoli országba megyünk, ahonnan a mostani katonák származnak. És azt is mondják, hogy tulajdonképpen már többeket elvittek ebbe az országba, mi vagyunk az utolsó nagy létszámú transzport.

Én csak állok a vagon sarkában, és szorongatom a hátizsákomat. Benne van az öregember, Gersom kézirata, és benne van most már az a gyűrű is, amit attól a másik öregembertől kaptam, aki azt állította, hogy ismerte Gersomot, akit én is ismerem.

És aki még azt is elmondta, hogy Gersomnak volt egy lánya, egy vörös hajú lány, és ő nagyon hasonlított hozzám.

* A kötet a Fekete Sas Kiadó gondozásában jelenik meg, várhatóan 2016 őszén.

Nem tudok ezekkel az új információkkal mit kezdeni.

Várom, hogy megtudjam, hova is visznek a katonák, milyen helyre, hogy életben maradok-e, és ha igen, akkor mit is kell csinálnom.

Várom, hogy kiderüljön, mi is a sorsom. Hogy mi lesz velem.

Vagy nem is várom. Egyszerűen megpróbálom túlélni ezt az egészet.

Egy egész napot utazunk a vonattal. Nem nagy sebességgel, de viszonylag egyenletesen, csak percekre állunk meg az út közben, olykor-olykor.

Az egynapos út után aztán valóban megállunk, és ismeretlen katonák kinyitják nekünk a vagonok ajtaját.

Megengedik, hogy leszálljunk.

Sivatagos táj, ahol vagyunk, és meleg van. A vagonban is nagyon meleg volt, alig volt levegő.

Most jobb.

Jön egy katona, négyes sorokba rendez bennünket.

Aztán a gépfegyverével jelzi, hogy induljunk el.

Tulajdonképpen valami romos vasútállomáson állt meg a vonat, körülöttünk kopár, sivatagos táj, de az állomásépület, ami egy kicsi földszintes ház, azt mutatja, hogy ez valóban lakott település volt valamikor.

A sivatagos tájban törmelékek és romok mindenfelé.

A négyes sorokba rendeződött csoportunk, lehetünk körülbelül hatvanan, olyan romhalmaz előtt áll meg, amelynek van egy sajátos, bekerített udvara. Ide terelnek be minket.

Van köztünk néhány olyan rab, akik értik ezeknek a katonáknak a nyelvét.

Mert én nem értem, hogy mit mondanak a katonák.

Ezek a rabok lesznek a mi „vezetőink”.

Azt mondja az egyik „vezető”, hogy itt töltjük az éjszakát, vagyis itt letáborozhatunk.

Azt is mondja, hogy készüljünk fel, mert az éjjel nagyon lehülhet a levegő.

Én, a hátizsákkal, egy olyasmi romhoz telepedem, itt, az udvaron, ami valamikor talán szobor lehetett.

Nem tudom. Talán valami embert ábrázolhattak itt, mert az egyik darabja olyan, mintha emberi kar lenne.

Ennek a romnak támaszkodom neki.

Változatlanul az a fekete ruha van rajtam, amit a dzsip megtámadása után kaptam. Teljesen betakar. Talán ez a vászonruha megvéd majd az éjszaka hidegétől.

Erre gondolok, amikor lehunyom a szemem.

KORA HAJNALBAN UTAZUNK TOVÁBB. Most nem tudok a rácsos kis ablakhoz közel kerülni.

A hajnali hideg után gyorsan emelkedik a hőmérséklet, délelőtt már iszonyatosan meleg van, alig kapok levegőt.

Többen rosszul lesznek. Egy hatvan körüli férfi hirtelen zihálni kezd, arca elsápad, szemének fehérje kifordul, és szó nélkül összeesik.

Nyirkos verejték a homlokán, az arcán, a nyakán, az egész testén.

Néhányan dörömbölni kezdenek a vagon bezárt ajtaján, de nyilvánvalóan értelmetlen ez a dörömbölés, a vonat dübörgése elnyom minden zajt, vagy kiabálást.

És valószínűleg úgysem foglalkoznának az őreink olyasmivel, hogy valaki rosszul lett a lezárt vagonban.

A férfi még zihál egy darabig, többen odahajolnak hozzá, próbálnak rajta segíteni.

Az egyik társunk, középkorú asszony, azt mondja magáról, hogy ő orvos, szívgyógyász, engedjék oda a beteghez.

Kér egy kis vizet, nincs sok vizünk, kicsi vödrökben áll a vagonban a víz, meleg és poshadt, ezzel a vízzel próbálja a férfit itatni. Aztán hirtelen a férfi egy heves rángatózás után mozdulatlanra merevedik.

Az asszony mesterséges légzéssel, és a férfi mellkasának ütemes nyomkodásával próbálja újraindítani annak szív működését.

Eredménytelenül.

Ott térdel a középkorú nő a férfi mellett, és körülbelül negyedórát dolgozik rajta. Aztán feláll, és széttárja a karját.

Úgy néz rá mindenki, sápadtan, mintha remélhetnének még tőle valami jót.

Aztán csak ennyit mond:

– Vége van. Valójában nem is volt semmi esélye.

Egy nő felsír, valahol a vagon másik sarkában. Néhányan megint dörömbölni kezdenek az ajtón, bár nyilván tudják, hogy úgyse hallja senki.

Aztán az egyik férfi, akinek a kerek szemüvege nem kis feltűnést keltett korábban a fekete ruhás fegyveresek között, megszólal:

– Oda kell húzni a vagon ajtajához. Ha véletlenül kinyitnák az ajtót, őt kell kiraknunk először.

Ezzel a mondattal mindenki egyetért.

Helyet csinálnak a vagon ajtaja mellett, nem könnyű, hiszen nagyon sokan vagyunk, aztán odahúzzák a hatvan év körüli férfi holttestét.

Elviselhetetlen a hőség.

Néha kicsit iszom a poshadt vízből, meg óvatosan lemosom az arcom.

A kendőt a fejemről már régen levettem. Hiába akarják azt a fekete ruhások, nem fogok ilyen hőségben fedett fejjel álldogálni a vagonban.

Mellettem egy fiatal lány áll, talán ha húszéves lehet.

Rajta is van egy kendő, pontosabban szólva, rajta még ott van a kendő, nem vette le. Homlokán verejtékcseppek.

Csak néz rám egy ideje. Nagy kerek szemmel néz. Mint aki valamilyen megoldást remél egy másik, ismeretlen embertől.

Aztán kinyitja a száját, mint aki mondani akar valamit.

Majd tagoltan, jól artikulálva azt mondja:

– Meg fogok halni.

Csak nézek rá. Mint aki nem érti.

– Ugyan. Tarts ki. Nem lesz semmi baj. Kibírod – mondom.

– Hiányzik egy gyógyszer – mondja. – Elfogyott. Egy olyan szívgyógyszer, ami szabályozza a szívverésemet. Ugyanúgy infarktust fogok kapni, mint az a férfi, aki éppen most halt meg. Az orvos azt mondta, hogy anélkül a gyógyszer nélkül legfeljebb negyvennyolc órát bírok ki.

Hallgatok. Aztán csak azt nézem, ahogy verejtékeznek a lány homloka.

Meleg van.

– Tarts ki. Erős vagy. Az ember többet kibír, mint gondoljuk.

– Persze – mondja ő. – Ezt szokták mondani. Viszont a meleg nem tesz jót a szívemnek. Tudom.

Délután három óra lehet. Most van a legmelegebb. Izzadt testek kipárolgása a vagonban.

Izzadt massa.

A lány megfogja a karom. Váratlan az érintése, nem voltam rá felkészülve.

Értem, hogy segítségre vágyik, de magam is segítségre szorulok.

Nem tudok rajta segíteni.

– Talán ha megállnánk egy kicsit. Ha megállna ez a vonat. És kimehetnénk a szabad levegőre. Talán akkor nem érezném azt, hogy mindjárt vége – mondja, és szorítja a karom.

Mintha az őreink meghallották volna a lány kérését. A vonat hirtelen lassítani kezd, majd nagy rándulással megáll.

Valaki odaszól a kis, rácsos ablaknál álldogáló egyik férfihoz:

– Mit látsz? Hol vagytok?

A férfi teljesen kopasz, tetovált a nyaka, talán negyven év körüli lehet.

Azt mondja:

– Nem látok semmit. Csak fegyvereseket. Meg teherautókat. Sokat.

Nem derül ki a szavaiból, mire is gondol. Sok fegyveres? Vagy sok teherautó? Vagy mindkettőből van sok?

Valaki félrerántja a vagon ajtaját.

Éles fény.

A nap mindenkit elvakít.

A szívinfarktusban meghalt férfi holtteste lezuhan a földre, a vagon ajtaja elé.

Közben fekete ruhás fegyveresek jelennek meg a vagon ajtajában. Kiabálnak, rángatják le a foglyokat. Láthatóan szeretnének nagyon gyorsan végezni.

Mellettem a fiatal lány erősen szorítja a karom. Az arca verejtékes.

Óvatosan a tenyerembe veszek az egyik közeli vödörből egy kis vizet, és a homlokát végigsimítom a vizes kezemmel.

Hálásan néz rám.

A tekintetében hála, szomorúság és szorongás keveréke.
 Mint aki reménykedik, de mint aki azt is tudja, hogy nincs sok esélye.
 Persze, kinek van esélye és mire?
 Nincs idő gondolkodni.
 Együtt, kézen fogva ugrunk le a vagonból, bele az éles napsütésbe.

ANNA HOMLOKÁN IZZADSÁGCSEPPEK jelennek meg. Megáll a vagon sarkában, hátát a vagon falának támasztja.

Légzése kapkodó, szabálytalan. Arca a szokottnál is sápadtabb.

Egy húsz év körüli lány fogja a karját, mintegy segítségkérőn és egyben vigasztalólag.

Ő is sápadt, homlokán verejtékcseppek.

Beszél Annához, de Anna nem tud odafigyelni a lány szavaira. Nézi ugyan a lány száját, próbálja értelmezni annak artikulációját, de nem igazán sikerül.

A hallása nagyon gyenge.

A vagonban a tömeg, mint valami zsíros, nedves massa, vetődik ide-oda a vonat mozgásának ütemére.

Anna része ennek a tömegnek, legfeljebb a hosszú, vörös haja különbözteti meg őt a tömeg átlagától.

Nincs a fején kendő, a haját nem takarja le.

Fekete ruhája befedi az egész testét.

Amikor megáll a szerelvény, és kinyílik a vagon ajtaja, Anna néhány pillanatig semmit sem lát a bevágódó erős napfénytől.

Lent a peronon fekete ruhás, fegyveres férfiak. Sűrű fekete szakálluk takarja az arcukat, fejükön fehér vagy fekete turbán.

Idegesen vezénylik a foglyok leszállását.

Anna hirtelen elgyengül. Lábai remegnek, térde megbicsaklik.

Mellette van a fiatal lány. Fogják egymás kezét. Együtt lépnek oda a vagon ajtajához.

A fiatal lány szorongva néz Annára.

Anna azt mondja:

– Sikerülni fog. Rendben lesz minden, ne félj.

Halkan mondja, és mintha magának mondaná.

Együtt ugranak le a vagon ajtajából, le a peronra. Anna térde megbicsaklik kicsit, így az ugrásból esés lesz.

Magával rántja a fiatal lányt, mindketten elterülnek a földön.

A fegyveresek nem törődnek velük. Rájuk sem néznek.

EZ AZ UTAZÁS TALÁN A LEGROSSZABB emlékeim egyike.

Ezért nem tudok erről az utazásról mit mondani.

Minden olyan ideiglenesnek tűnt akkoriban. Bizonytalannak. És ez a bizonytalanság, ez volt talán a legkimerítőbb.

A vagonok után teherautók következtek megint. Aztán nagyon ócska, lepusztult buszok.

Tömegével vittek minket egy sivatagi városba. A város nem hasonlított arra a városra, mint amelyikben gyerekkoromban, az anyámmal éltem, és nem hasonlított arra sem, ahol Sophie-val laktam egészen addig, amíg el nem mentünk a föld alatti városba.

Itt mindenütt sivatag volt körülöttünk, ahova megérkeztünk, és lepusztult, romos, kopár kő-, vagy betonépületek.

A városból keveset láttunk.

Áthajtott velünk a busz azon a településen, amit városnak nevezhetünk, és hirtelen zárt területre érkeztünk, ami szögesdróttal és őrtornyokkal volt körbevéve.

Ezen a zárt, sivatagos területen mindenütt barakkok álltak. Hasonlók ahhoz, mint amelyikben már akkor is laktam, ahova akkor kerültem, amikor megölték a sovány nőt a barlangban. A sovány nő halála után engem is egy ilyenben helyeztek el.

Egy ilyen barakkban találkoztam aztán azzal az idős emberrel, aki odaadta nekem annak a lánynak a gyűrűjét, akit Barbarának nevezett.

A fiatal lány, akinek nincs már szívgyógyszere, ő is velem van. Együtt vagyunk a drótkerítéssel zárt területen, ugyanabban a barakkban, és a mellettem levő fapricscse van a fekhelye.

Vigyázunk egymásra.

Pontosabb, ha így mondom, vigyázok rá. Bár változatlanul hiányzik neki a gyógyszer, azért már jobban néz ki, az, hogy kiszabadult a vagonból, az szemmel láthatóan jót tett neki.

Amikor berendezkedtünk a barakkban, ami persze csak abból állt, hogy apró, személyes tárgyainkat elrejtettük a priccsünk alá, akkor egyszerre csak kihúzta magát, és ezt mondta:

– Még minden jól alakulhat. Talán megszabadulunk egyszer innen, és visszamehetünk oda, ahol valamikor éltünk. És akkor még minden jó lehet.

Én akkor, amikor ezeket a szavakat mondta a fiatal lány, nem szóltam semmit. Csak arra gondoltam, hogy nekem nincs nagyon hova hazamennem.

Még nem meséltem el neki, hogy hogyan halt meg az anyám. Hogy hogyan halt meg az anyámon kívül a legjobb barátnőm, Amélie.

Még semmi ilyesmit nem mondtam el neki.

És nem tudja azt sem, hogy hogyan menekültem el abból az országból, ahol gyerekként egyáltalában nem éreztem jól magam.

Ahol idegen katonák voltak, ahol én is idegen voltam, ahol minden olyan nagyon zűrzavaros volt.

Nem meséltem a fiatal lánynak Sophie-ról sem, az igaz. Akinek legalább köszönhetek valamit. És akinél, akinek a lakásán azért tényleg jó volt. Jó volt, amikor tengeri halat vacsoráztunk. Az első este. Utána pedig gyümölcssalátát. Ezek jó dolgok voltak. És jó volt belebújni Sophie fürdőköpenyébe. És érezni, hogy milyen jó illata van a köpenynek.

Azt is nagyon szerettem.

Igazából nyugodtan, békésen élni, talán nem is olyan lehetetlen.

Amikor nem fél az ember.

És amikor azt csinálhatja, amit akar, nem fenyegetik az életét, és nem tartják rabságban.

A szabadság, amikor megvan, akkor nem tudjuk, mennyire fontos.

Olyan ez, mint a levegő, csak akkor hiányzik, ha valami miatt meg akarsz fulladni.

AMIRŐL NEM BESZÉLTEM MÉG, pedig talán ez volt a legfontosabb, az az, hogy mit is etünk. Mert enni kell. És ételből soha nem volt elég.

A faluban, ahol először laktam ilyen barakkban, mint amilyenben most, ott szinte mindennap valami gyanús szagú és színű levest kaptunk, olyat, hogy kezdetben felfordult tőle a gyomrom.

Meg egy darab kenyeret.

A kenyeret általában beosztottam. Hogy maradjon estére. Este aztán kaptunk még valami főzeléket. Sokszor volt lencse.

És egyszer kaptunk egy kis darab csokoládét is. Valami ünnepen. Azt nem tudom megmondani, milyen ünnep is volt akkor.

Most, itt, a sivatagi város melletti táborban, itt is alig kapunk enni, és inni is csak szigorú fejadag alapján lehet.

A szerencse az, hogy dolgozhatunk, és munka közben is kapunk egy-egy darab lepényt, meg egy-egy flakon vizet. Persze, csak az egészségesek dolgozhatnak, ezért nagyon kell arra vigyáznunk, hogy ne betegedjünk meg.

A munka reggel 7-kor kezdődik.

Busszal visznek be minket a fegyveresek a városba, ahol van egy titkos, katonai üzem, valami robbanószert, fehér port gyártanak itt.

Ezt kell csomagolni.

Futószalagon érkezik a zacskó por, amit előzőleg töltőüzemben töltöttek a zacskóba. A zacskó tetejét kell összekötni.

Ez a feladatunk.

Gyorsan megtanultam, hogy mi is a dolgom, úgy érzem, elégedettek velem a fekete ruhások.

Mi egyébként csak így hívjuk őket a fiatal lánnyal.

Szóval jelenleg ezt csináljuk.

Volt, hogy a fegyvergyárban dolgoztunk, ahol fegyvereket kellett tisztítani, és összerakni. Az rosszabb volt.

Akkor ahhoz, hogy a munkám el tudjam végezni, meg kellett tanulnom a fegyver részeit is. Legtöbbször használt, régi, vagy valamilyen módon tönkrement gépkarabélyokat kellett tisztítanunk, de – természetesen – töltényeket nem kaptunk hozzájuk.

Ezeket a fegyvereket nagyon szeretik a fogvatartóink. Azt mondják, ezek mindenfélére jók, mindenféle sorozatlövésekre, és egyénileg is jól használhatók. És azt is mondják, hogy ezekbe a fegyverekbe a Kalasnyikovok lőszerét is bele lehet tenni.

Az a munka nehezebb volt, mint a fehér port csomagolni.

De az csak néhány napig tartott. Talán egy hétig.

Emlékszem, a tisztítás során külön megmutatták nekünk a „tűzváltó tengelyt”, hogy az nyitja az első billentyűt, és arra külön felhívták a figyelmünket, hogy úgy tisztítsuk a fegyvereket, illetve úgy hozzuk azokat működési helyzetbe, hogy ez a „tűzváltó tengely” nem ragadhat be, és hogy az elsütőbillentyű el tudjon fordulni a saját tengelye körül.

Erről az egyik fekete ruhás külön előadást tartott nekünk, amikor még betanítottak.

Szét kellett tudnunk szedni a fegyvereket, és össze kellett tudnunk rakni azokat.

Akkor, rövid ideig, ez volt a feladatunk, ez volt a munkánk.

Ezért kaptunk enni, és ezért nem végeztek ki minket.

Most pedig a fehér port csomagoljuk. Ezt is meg lehet szokni.

A fehér por csomagolása ugyanúgy a fegyvergyárban van, ahogy a fegyvertisztítás is. Csak egy másik helyiségben.

És közben vigyáznak ránk a fekete ruhás fegyveresek.

Persze, a szavakat, amiket mondanak, nem értem. Úgy tudom, hogy a fiatal lány érti valamennyire, mit beszélnek a fegyveresek. Ő érti. De nem a szavak számítanak. Hanem csak az, hogy megnézzük, mit is kell csinálnunk, és aztán csináljuk, amit tudunk.

Ez az egy dolog számít.

Ha elvégezzük a munkát, este kapunk enni, meg inni. Amivel másnap reggelig elvagyunk. Megkapjuk a lepényünket, néha valami kis húsdarabot is kapunk hozzá, ha bárányhúst, akkor ünnep van.

Meg vizet is kapunk.

Este ezeket kapjuk. Reggel pedig egy üres lepényt. És akkor is egy flakon vizet.

Volt olyan, hogy mentateát kaptunk. Akkor azt mondták a fekete ruhások, hogy nagy ünnep van, és hogy azt akarják, hogy mi is örüljünk az ő ünnepüknek.

A fiatal lánnyal közös csapatot alkotunk.

Mindent együtt csinálunk, sőt az ételünket is megosztjuk egymással.

A lányt Rebekának hívják.

És Rebeka mindenben segít, ha nem érzem jól magam. És én is segítek neki, ha ő van rosszul. Nincs gyógyszere, ezért sokszor gyenge. De ezt az őreink nem tudják.

Mármint azt, hogy nincs gyógyszere.

Még semmi baj nem volt eddig. Már három hete itt vagyunk, és még mindig élünk.

Rebeka azt mondja, hogy ő egy napon elmegy innen, és visszajut oda, ahonnan elhozták, mert neki ott családja van.

És azt is mondja, hogy ő biztosan tudja, hogy még él a családja.

És minden reggel úgy ébred, hogy valami csodára vár.

És elindulunk dolgozni, és arról beszél, hogy őt innen egyszer majd kiszabadítja valaki, hogy jönnek majd olyan katonák, akik nem olyanok, mint az itteniek, hanem egészen mások, és azok majd kiszabadítanak minket, és akkor nem lesz többet háború.

Nem tudom. Azt gondolom, hogy Rebeka téved.

Mi innen, ebből a táborból soha, semmikor nem szabadulunk ki.

Mindig és újból csak rossz történik velünk. Jó soha, semmilyen körülmények között sem.

Ezt gondolom.

KORA REGGEL VAN. ANNA ÉS REBEKA készülődnek a munkába. Mindketten hosszú, fekete ruhába öltöznek, hajukat gondosan letakarják, és az arcuk elé is fekete textil kerül.

Csak a szemük látható.

Anna nem hall jól, és a nők számára előírt ruházat miatt Rebeka szájáról sem tudja leolvasni, mit is mond neki a lány.

A fekete ruhás fegyveresek nyelvét meg még nem érti. Egy-egy szót ugyan már ért, de a beszédjüket nem, így legfeljebb a gesztusokból tud következtetni arra, mit is kérnek tőle.

Amikor felszállnak a buszra, kapnak egy-egy darab sült lepényt, meg egy-egy flakon vizet.

Ez lesz a napi betevőjük, ezzel kell kihúzniuk estig.

A busz a táborból indul, és mintegy félórás út után jut el a fegyvergyár bejáratához. Anna és Barbara már ismerik az utat, ami elég egyhangú, sivatagos, köves és homokos táj, növények gyakorlatilag nincsenek is.

Néhány kaktuszféle mégis van, Anna nem tudja a nevüket. Amikor Rebekát kérdezi, ő is csak széttárja a karját.

Anna nézi a kaktuszfélék megvastagodott, húsos törzsét.

Aztán azt mondja Rebekának:

– Legalább valami élet. Ezek a kaktuszok azt mutatják, hogy nem halott itt minden annyira, mint ahogy gondolná az ember.

Tudnak beszélgetni. Halkan, de tudnak. A buszon velük utazó fekete ruhás fegyveres őr nem szól rájuk.

– Talán, nem halott annyira – mondja Rebeka. Aki nagyon sápadt ma reggel.

Homlokán izzadságcseppek.

Anna csak folytatja.

Beszélgetni akar, miközben nem is hallja jól, mit is mond a másik.

– Jó lenne egyszer sétálni a sivatagban. Még az is jobb lenne, mint ez, hogy egész nap a barakkban vagyunk, vagy a fegyvergyárban.

Amikor megérkeznek a fegyvergyár bejáratához, Rebeka feltűnően lassan áll fel, és egészen nehézkesen araszol a buszon előre.

Lassan száll le a buszról, olyan, mintha minden mozdulat nehézségbe ütközne a számára.

A fegyveres, aki kíséri őket, nem foglalkozik velük. Egy mobiltelefon van a kezében, annak a billentyűzetét nyomogatja.

Anna csak nézi Rebekát.

De nem szól semmit.

Fogja Rebeka kezét, ahogy már máskor is megtette.

Bent, a fegyvergyárban, a megszokott helyükre mennek. Rebeka iszik egy korty vizet, olyan, mintha jobban lenne.

A szokott munka kezdődik.

A fehér por csomagolása, pontosabban szólva a fehér por zacskójának a lekötözése.

Hosszú sorban ülnek egy hosszú munkaasztalnál. Mindig mindenki ugyanazon a helyen.

Anna mellett ül Rebeka. Anna bal oldalán.

A másik oldalán egy ismeretlen, fekete ruhás nő ül, ugyanolyan fekete lepellel letakarva, amiben Annának is ülnek.

Anna még soha nem váltott egyetlen szót sem a jobb oldalán ülő nővel.

A munkaasztal két részből áll. Anna előtt egy kis pult van, ott zárja le, köti össze a fehér port tartalmazó zacskó száját.

Tőle távolabb, tehát a pult másik oldalán pedig egy futószalag, ami lassan, de folyamatosan mozog előre.

Ezen a futószalagon érkeznek a fehér port tartalmazó zacskók.

Sok-sok zacskó, egymás után. Mindenkinek jut belőle, bőven.

Anna gépies mozdulattal veszi el a futószalagról a bekötözendő zacskót, teszi rá a zacskó szájára a kis kötél darabot, és zárja le a zacskót.

Nem tudja, milyen is ez a fehér por valójában. Volt, aki azt mondta, mérgező.

Anna nem törődik semmivel.

Teszi a dolgát.

A FEGYVERGYÁRBAN MINDIG CSAK ARRA FIGYELTEM, nehogy bármi bajom legyen. Mert tudtam, ha megbetegszem, vagy megsérülök, akkor végem van.

Akár fegyvertisztítás volt, akár annak a bizonyos fehér pornak a csomagolása, amiről egyikünknek sem volt fogalma, hogy mire is jó, mindig csak az volt előttem, hogy túl kell élni mindent.

Ülök a munkapadnál, előttem a futószalag, azon jönnek a fehér porokat tartalmazó zacskók, jönnek szépen, sorjában.

Közben, a munkapad végénél, ott áll az egyik fekete ruhás fegyveres, ő a mai munkabiztos. Ismerem már, a múlt héten is volt, nem rosszindulatú, halkán, de lehet a jelenlétében munka közben is beszélgetni.

Rebeka, a fiatal lány, akivel együtt utaztam a vagonban, ma nagyon gyenge. A buszon majdnem elájult, alig tudott a buszról még leszállni is. Nem tudom, mi lehet vele, de aggódom érte, a fekete ruhások nem hagyják életben azokat, akik nem tudnak dolgozni, akik megbetegednek.

Látom, hogy rendkívül lassan dolgozik, sőt, nem is nagyon dolgozik. Előtte van egy zacskó, de még ahhoz sincsen ereje, hogy bekötözze a zacskó száját, csak úgy tesz a kezével, mintha csinálna valamit, de nincs eredménye a munkájának, márpedig, ha így folytatja, akkor abból igen nagy baja lehet.

Oldalba bököm, úgy súgom neki:

– Jól vagy? Még egyetlen zacskót sem kötöztél össze.

Nem válaszol, csak kissé lehajtja a fejét. A szeme körül fényes izzadságcseppek, sőt, a homlokára húzott fekete kendő is átnedvesedett már az izzadságtól.

– Tarts ki, legalább estig. Csinálj úgy, mintha dolgoznál, majd én segítek – súgom neki, biztatásul.

A másik oldalamon, a mellettem ülő fekete ruhás nő, aki ugyanazt a munkát végzi, mint mi, hirtelen megbök, aztán, ahogy felé fordulok, elemeli a szája elől a kendőjét, így mondja, jól artikulálva:

– Én is segítek. Készítsünk neki kész munkadarabokat.

Csak nézek rá. Vajon honnan tudja, hogy rosszul hallok?

Mindez csak egy pillanat. A munkafelügyelő nem vesz észre semmit.

A fekete ruhás nő, mellettem, már legalább tíz zacskót összekötözött. Oldalba bökök, aztán egy zacskót átrak hozzám. Értem, mit akar. Fogom a zacskót, és átteszem Rebeka elé.

Majd még egy zacskót megfogok, azok közül, amelyek előttem sorakoznak, és ezekből is átteszek egy zacskót Rebeka elé.

Aztán fokozott erőfeszítéssel dolgozom. Az a taktikám, hogy három elkészített, összekötözött zacskóból egyet átteszek Rebeka elé.

Közben a mellettem ülő nő is ugyanazt teszi, amit én, három zacskóból egyet átteszek nekem, amit én azonnal továbbítok Rebekának, pontosabban szólva, azonnal odateszek Rebeka elé.

Ő meg csak néz, alig tudja tartani magát, hogy el ne ájuljon.

Láthatóan nagyon gyenge.

A munkafelügyelő nem foglalkozik velünk. Egyszer sétál csak végig a munkapadok között, megáll egy pillanatra Rebeka háta mögött, valamit mond, nem értem, mit, de olyan, mintha kevesellné a zacskók számát a munkapadon.

Aztán legyint, és továbbmegy.

A munkaidő végén, amikor fel kell állnunk a munkapadtól, látszólag mindannyian rendben vagyunk, a napi adag megvan Rebekánál is.

Rebeka izzad, alig tud lépni.

A mellettem dolgozó nő is segít abban, hogy feljussunk a buszra. Ugyanoda, ugyanabba a barakkba jön ő is.

A buszon kérdezem a nevét.

Azt mondja, Barbarának hívják.

A TÁBORBAN, AHOL ÉLTÜNK, PONTOSABB PERSZE, ha azt mondom, *ahova éjszakára vitték minket*, volt egy női fürdő is.

Egy zuhanyzó, ahova hetente egyszer elmehettünk, hogy kicsit rendbe szedjük magunkat.

Volt egy szabad napunk is, mi ezt vasárnapnak hívtuk, de egyáltalán nem voltunk biztosak abban, hogy ez a nap hivatalosan is vasárnap volt. Teljesen elveszítettük ugyanis az időérzékünket, nem tudtuk, milyen nap van, és azt sem tudtuk, milyen hónap, és annak hányadik napja.

Voltak persze mindenféle teóriák ezzel kapcsolatban, többen azt állították, hogy ők tudják a napot, a hónapot, mert az elhurcolásuk óta pontos számításokat végeztek, de ezek a számítások valójában nagyon bizonytalanok voltak.

Tény, hogy volt egy szabad napunk.

Olyankor nem kellett dolgozni menni, a tábor területén viszonylag szabadon mozoghattunk, és elmehettünk a női fürdőbe.

A táborban ugyanis tilos volt férfikkal barátkozni. A barakkok is szigorúan el voltak különítve, nem volt arra lehetőség, hogy férfiak és nők találkozzanak, és a fürdők pedig pláne nagyon szigorú őrzés alatt álltak.

Így külön női és férfi fürdő volt.

A női fürdőt olyan fekete ruhás nők őrizték, akik rabokból lettek a fekete ruhás fegyveres férfiak bizalmasai. Ezek voltak a legrosszabbak, ők voltak azok, akik a leginkább meg akartak felelni az őröknek, kiemelt státuszuknak. Ugyanúgy voltak felöltözve, mint mi, de a karjukon karszalagot viseltek, ez jogosította őket arra, hogy bármikor bemehettek a fürdőbe, a tábori konyhába, sőt, a központi irodába is, ahol a tábor őrparancsnoksága volt elhelyezve.

Mi, egyszerű rabok, a szabad napon mozoghattunk a tábor területén, de a fürdőbe csak ezeknek a bizalmi helyzetben levő nőknek az engedélyével léphettünk, az őrparancsnokságot meg sem közelíthettük, és a tábori konyha is tiltott terület volt a számunkra.

Tulajdonképpen ezektől a nőktől jobban függünk, mint a fekete ruhás fegyveresektől.

Rebeka csak „kápós” nőknek hívta őket, és azt mondta, ezt egyébként többször is elmondta, hogy jobban fél tőlük, mint a fegyveresektől.

Másnap, azután, hogy Rebeka rosszul lett a munkahelyén, szerencsére éppen szabad napunk volt. Így ő is tudott pihenni kicsit, és azon a gyengeségen, ami akkor elfogta, úrrá tudott lenni, azzal, hogy pihent egész nap a priccsén.

Már reggelre jobban lett, nem volt annyira sápadt, és nem is izzadt annyira. Hoztam neki valamit enni, és főleg vizet adtam neki, sokat.

Persze, a *sok*, az a mi körülményeink közepette értendő, vagyis ez azt jelenti, hogy egy teljes kis flakon vizet kapott tőlem, amit kortyokban megivott már reggel.

Kérdeztem tőle, hogy akar-e menni a fürdőbe, vagy inkább csak fekszik, erre ő nemet intett, mondta, hogy csak fekszik, hogy másnapra jobban legyen, hiszen alapvető kérdés, hogy a munkába majd el tudjon menni.

Mi addig mindig együtt mentünk a fürdőbe, és mindenhova, most furcsa volt, hogy egyedül indulok el a tábor területén.

Rebeka nélkül.

A FÜRDŐ ELŐTT A SZOKÁSOS KÁPÓS NŐ ÁLL, ahogy megérkezem, végigmér, mintha nem tudná, mit is akarok.

Szerencsém van, csak öten várákoznaq előttem, nincs nagy sor.

A fürdőben egyszerre harmincan tudnak mosakodni, ennyi zuhany van, és senki nem tölthet bent negyedóránál többet, ami végül is nem annyira kevés. A kápós nő minden belépőnek felírja a tábori számát, ami a csuklónk felett, az alkarunkon van, amikor megérkeztünk, akkor kaptuk, egy gyors és fájdalmas tetoválást követően.

A tetoválás bonyolult folyamat, de az óreink ezt is egyszerűen megoldották: a tetoválóeszközökbe fémlemezket helyeztek, és a lemezeken levő tűk számjegyet formáztak, aztán ezeket töltötték meg festékanyaggal, így lettünk megjelölve.

Hogy mindenkinek legyen száma, hogy meg tudjanak minket különböztetni.

Sorra kerülök.

Megyek be a fürdőbe. A kápós nő felírja a számom, és mellé írja az időpontot. Negyedórát maradhatok, ha több időt töltök bent, megbüntetnek.

A büntetés nagyon veszélyes is lehet. Magánzárka, vagy sötét zárka, kevés élelem, legyengül az ember, nem tud dolgozni, és akkor bizonyosan kivégzik, ha nem tud már dolgozni.

Felírja a kápós nő az időpontot, meg a számomat, aztán belépek a fürdőbe.

Bent meztelen nők.

Körülnézek, nincs szabad zuhany, ami azért nagyon furcsa, mert elvileg csak annyian lehetnénk bent, ahány zuhany van, nem többen.

Most mégis tele van a fürdő. Nyilván elszámolta magát a kápós nő, és több foglyot engedett be, mint kellett volna.

Már letettem a ruhám, ott állok meztelenül.

Meztelen vagyok, szégyellem magam. Sosem voltam különösebben büszke a testemre.

Persze, a táborban különben sem a testünkkel vagyunk elsősorban elfoglalva. És nagyon is sovány vagyok, hiszen hosszú ideje nem eszem normálisan.

A mellem meglappadt, a karom inkább csak csont és bőr.

Egyedül a hosszú vörös hajam az, ami még látványos. Ha kibonthatom, ahogy most megtettem, és nem kell kendő alá rejtennem.

– Nincs elég zuhany – hallom, nagyon gyengén, hiszen nem hallok jól, valahonnan a fürdő mélyéről. Inkább csak megérezem, hogy valaki szólít. – Gyere ide, ketten is elférünk.

Nézek bele a félhomályba. Pára is van, nem látok tisztán.

– Erre vagyok, gyere. De gyorsan, már nincs sok időm – mondja egy hang, nagyon rosszul hallom, de valahogy mégis sikerül megértenem.

Megindulok a fürdő belseje felé.

Hirtelen meglátok egy hozzám hasonló alkatú, de nagyon sovány nőt.

Integet felém.

– Megismersz? – kérdezi a zuhany alatt állva. Nézem a meglappadt melleit, aztán akaratlanul is lejjebb siklik a tekintetem, és a lába közötti élénk vörös szőrzetét bámulom.

– Gyere csak nyugodtan, elférünk itt ketten is – ismétli.

A haja csurom víz. De nem ez az, ami leköti a figyelmemet.

Hanem a hajának a színe.

Még így, csuromvizesen is látszik, hogy milyen is ez a hajszín.

Vörös.

Hosszú, vörös haja van, pontosan olyan, mint nekem.

– Nem ismeresz meg? – kérdezi, jól artikulálva, talán már harmadszorra is.

– Melletted ülök a munkapadnál – folytatja. – Tegnap kérdezted a buszon, hogy hogyan hívnak. Nem emlékszel? Hát én vagyok az. Barbara.

ANNA ÁLMODIK. FEKSZIK A TÁBORI PRICCSÉN, és forgolódik.

Álmában még kisgyerek, talán négyéves lehet.

Egy fiatal férfi nyakában ül, így mennek az utcán. A férfi Anna bokáját fogja, egyfolytában beszél Annához, de ő nem érti, mit.

Körülötte gyönyörű minden.

A házak, amelyek ablakaiban virágok nyílnak, a házak előtti kertek, ahol minden szép és rendezett. A fű mindenütt lenyírva, látszik, hogy gondosan ápolják a környezetüket az ittélők.

Anna kisgyerek még, ezért nem tudja, pontosan hol is vannak, és azt sem tudja, ki is ez a férfi, akinek a nyakában lovagol, de jól érzi magát, valahogy úgy, mint aki biztonságban van.

Aztán a férfi váratlanul megáll. Annát, akinek a hosszú, vörös haja két copfban van szétválasztva, leteszi maga mellé a földre.

Anna nyugodtan áll a járdán, fogja a férfi kezét. Láthatóan jó megfogni ennek a férfinak a kezét, akivel van, jó érzés a számára. Anna szereti, hogy olyan erős, és kellemesen meleg ez a kézfogás.

Egy katonai dzsip jön az úton, pont azon az oldalon, ahol Anna és a férfi kézenfogva állnak.

A dzsiből fekete ruhás fegyveresek ugranak ki.

Anna rémülten nézi a fegyvereseket, nem tudja, hogy mit is akarnak.

Az egyik fegyveres odalép, egészen közel ahhoz a férfihoz, akinek Anna változatlanul szorongatja a kezét.

Egy gépfegyvert tart a férfi mellkasának.

A férfi nem csinál semmit. Csak áll. Mintha várna valamire.

A fegyveres meghúzza a ravaszt. Legalább hat golyót enged bele a férfiba.

A férfi hang nélkül vágódik el.

Anna sikoltozik, és sír. Próbálna elszaladni, de a fekete ruhás fegyveres katona elkapja.

Durván megragadja, és berakja a katonai dzsipbe.

Anna sírva forgolódik a priccsén. Kiabál. Rebeka hajol félébe.

Aztán odajön Barbara is. Hűvös tenyerével megsimogatja Anna homlokát, így ébreszti a lányt.

Anna felül a priccsen, hunyorog, úgy, mint aki hirtelen nem tudja, hol is van tulajdonképpen.

AKKOR, AMIKOR HOZZÁÉRTEM BARBARÁHOZ, csak annyit éreztem, hogy magamat érintem. Annyira egyformák voltunk.

És ezt az egyformaságunkat ő is látta.

Beálltam mellé, a zuhany alá, és ő megmosta a hajamat, ócska, faggyús szappannal, persze, de ez nekem mégis olyan volt, hogy egészen egyszerűen csak boldogságot éreztem. Nagyon régóta vártam arra, hogy egy másik nő törődjön kicsit velem, és különösen Barbarától, akivel annyira hasonlítottunk egymásra, különösen tőle nagyon jólesett mindez.

A hajamból apró, fekete földdarabokat, *földmorzsákat* mosott ki a víz, ugyanúgy, ahogy gyerekkoromban, amikor Sophie-val laktam, vagy később is, mindig, azóta, amióta kibújtam a föld alatti alagútból.

Barbara nem kérdezett semmit, csak mosolyogva nézte, hogyan hullanak alá a hajamból azok az apró, egészen apró fekete földszemcsék, és hogyan mossa el azokat a víz, bele a lefolyóba.

És én sem mondtam semmit ezekről a kis fekete porszemekről, nem magyaráztam meg, mi is ez, hogyan is menekültem a föld alatt a szabad világba, nem beszéltem semmi ilyesmiről.

Úgy éreztem, Barbarának nem kell magyarázat.

Csak álltunk a zuhany alatt, és szappanoztuk egymást, és közben megérintettem Barbara hátát, mellét, a hasát, egy alkalommal a vörös szőréen is elidőzött a kezem, és hagytam, hogy ő is ugyanezt tegye, érintsen meg, ahol csak akar, sőt, vágytam is az érintését, és mindig kicsit többet akartam, és arra gondoltam közben, hogy *még, még!*, még egy kicsit érjen hozzám, határozottabban, és, kimondani is szégyellem, *egyértelműbben*.

És azt akartam, hogy az a néhány perc, ott, a zuhany alatt, egy örökkévalóság legyen, hogy mindig ott álljunk, ketten, és hogy simogassuk egymást, mert annyira akartam, hogy valaki szeressen végre, és ezt, hogy mindezt ennyire akarom, ezt *akkor* értettem meg, *ott* értettem meg a zuhany alatt.

A víz persze nem folyt rendesen a zuhanyból, mindig újra meg kellett nyomni a csapot, és akkor folyt egy percre, aztán elállt.

De mi nem törődtünk ezzel sem. Két egyforma nő, aki örül egymásnak.

Korábban, itt, a táborban, már megint formátlan öregasszonynak éreztem magam. És most, ahogy megérintettem Barbara testét, aki egy-két évvel idősebb lehetett nálam, rájöttem arra, hogy igenis nő vagyok, hogy van testem, és hogy harminc év körül egy nő még nem vénasszony, még ilyen körülmények között sem feltétlenül.

Milyen furcsa is az, hogy erre úgy jöttem rá, hogy egy koncentrációs táborban, egy alig-alig csöpögő zuhanyrózsa alatt állok, egy másik, hozzám nagyon hasonlító nővel, és az ő testét simogatom.

A barbárok, vagy a fekete ruhás fegyveresek, bárhogyan is hívjuk őket, talán nem tudják, hogy *nőket tartanak fogva*, olyan nőket, akik szeretnek élni, és akarnak élni, és mindent, ami élet, a magukénak akarnak érezni.

Talán mindezt nem is tudják.

Erre gondoltam, akkor, ott, Barbara mellett.

– Sietnünk kell – súgja Barbara, miközben megérinti kicsit a fenekemet. – Ha csak egy perccel is túllépjük a ránk kimért negyedórát, akkor büntetést kapunk a kápós nőtől.

Kapkodva öltözöm. Amikor kilépek a fürdő ajtaján, Barbarával együtt, valahogy úgy érzem, vidámabban kék az ég, mint máskor.

A kápós nő mogorván azonosít be minket a csuklónk fölé tetovált szám alapján.

Nincs jókedve.

Barbara éppen, szinte másodpercre pontosan *időben* lépett ki a fürdőből.

A kápós nő kicsit vár, gondolkodik, aztán legyint. Enged minket, hadd menjünk.

Fekete ruha, fekete lepel van a testemen, a fejemen, az arcomon.

De most nem zavar.

A hőség sem zavar. Barbarával együtt lépkedek a barakk felé, ahol ott van a háti-
zsákom, benne az öregember kéziratával, és azzal a gyűrűvel, amit Gersom, az öreg-
ember barátja adott nekem, illetve Barbarának.

Tudom a dolgom.

És azt is tudom, hogy Barbarával sok dolgot végig kell beszélünk. És meg kell mutatnom neki az öregember kéziratát is.

Mert – és ezt egyre jobban hiszem – abban a kéziratban róla is szó van.

Megyünk a barakk felé.

Néha-néha egymáshoz ér a karunk, vagy éppen a kezünk.

Egyszer Barbara megfogja a kezem, érzem a tenyerének a melegét, és egy pillanatra összefonjuk ujjainkat.

Olyan, mintha valamit mondani akarna ezzel az érintéssel.

Aztán csak megyünk tovább.

Talán észre sem vesszük, de mosolygunk abban a pillanatban, amikor belépünk a barakk ajtaján.

Nem is tudom, mikor is mosolyogtam utoljára.

ANNA ÉS BARBARA A FÜRDŐBEN, a zuhany alatt.

Barbara Anna hátát szappanozza.

Barbara keze végigsiklik Anna vállán, végig a lapockákon, majd Anna derekánál jár ez a kéz, végül a fenéknél állapodik meg, alaposan beszappanozva a fenékpofák közötti részt, illetve a végbélnyílást. Itt Barbara ujjai kicsit elidőznek, majd kiszabadulva a fenékpofák közül, tovább megy a kéz, Anna hasát célozza meg, hátulról, majd csúszik felfelé a mellek irányába.

Anna lehunyja a szemét, mint aki átadja magát a Barbara által nyújtott érintés élményének.

Barbara hirtelen egészen közel húzódik Annához, hátulról rátapad, mellei Anna hátához feszülnek. Egy pillanatra teljesen átöleli Annát, majd az ajkait a lány nyakszirtjéhez illeszti.

Csak egy másodperc az egész. Hogy Barbara szája Anna nyakához ér.

Vagy még annyi se.

Aztán megnyomja a zuhanyrózsa csapját, és segít Annának lemosni a testéről a szappant.

Anna megfordul, Barbara szemébe néz.

Mindketten mosolyognak.

A kamera, ami veszi a fürdő minden pillanatát, éppen szemben van velük.

Anna és Barbara valószínűleg nem is sejtik, hogy valakik figyelik őket.

A táborban ugyanis mindent megfigyelnek a tábor őrei.

Ez a dolguk.

És mindenkiről gondosan kartont vezetnek. Elektronikus kartont, a legmodernebb digitális eljárással.

Amikor Anna és Barbara kilépnek a fürdő ajtaján, a kápós nő mogorván, rosszkedvűen ellenőrzi a csuklók feletti számokat.

Barbara túllépte az időkeretét. Talán egy perccel, de túllépte.

A kápós nő éppen büntetni akar, amikor a fülhallgatójában, ami a fekete kendője alatt van, elrejtve, megszólal egy hang.

– Engedje tovább őket.

A kápós nő egy pillanatra meglepődik.

Ránéz Barbarára, aztán Annára, próbál a szemükbe nézni.

Aztán csak legyint.

A két lány mosolyogva indul el a barakk felé, ami ezekben a napokban az otthonuk lett.

Talán még soha nem voltak ennyire jókedvűek.

BARBARA A SZÁMOMRA MENEDÉKET JELENTETT. Nélküle nem tudtam volna végigcsinálni mindazt, ami akkoriban várt rám. Nem csupán most, a történetekre visszatekintve fogalmazom meg magamban mindezt. Már akkor is így éreztem.

Nem tudtam volna végigcsinálni a tábor hétköznapijait, illetve a tábor „ünnepnapjait”.

Mindegy. Ma már minden mindegy.

Ma már minden másképpen van.

Rebeka halála után Barbara lett az egyetlen, akire támaszkodhattam.

Utólag azt mondhatom, hogy mindarra számítani lehetett, ami történt.

Számítani lehetett arra, hogy előbb-utóbb a tábor őrei is észreveszik, hogy Rebeka nem teljes értékű.

Mintegy három nappal a Barbarával való fürdős találkozásunk után történt meg mindaz, aminek – *az akkori körülmények között* – meg kellett történnie.

A barakk parancsnoka, vagy felügyelője, egy kopasz és nagyon agresszív fekete ruhás találta ki, miért is fekszik Rebeka újból és újból a priccsén, amikor csak teheti. Feltűnt neki, hogy Rebeka nagyon fáradékony.

És ez elegendő volt ahhoz, hogy lépjen.

Nem tudtuk megvédeni Rebekát. Bármennyire is szerettük volna.

REBEKA FEKSZIK A PRICCSÉN. ESTE VAN MÁR, mindenki lefekvéshez készül.

Rebeka mozdulatlanul fekszik.

Megjelenik az egyik fekete ruhás fegyveres. A barakk ajtajában áll.

Az ajtó nyitva.

A barakk, mint valami hatalmas csarnok, nyitott a külvilágra, de el is rejti a bentlakókat.

A fekete ruhás fegyveres az, a kopasz őr, akit mindenki utál. Nekem is volt már vele problémám, amikor egyszer a hátizsákomat akarta elkobozni.

Mindig egy kápós nővel együtt jön. Mindig előre küldi a kápós nőt, nehogy valamelyikünk öltözzön éppen, és meglásson minket, meztelenül.

Állítólag, ha meztelen nőt látnak a barbár férfiak, ha idegen meztelen nőt látnak, akkor, a vallásuk szerint, elkárhoznak.

Vagyis akkor meg kell halniuk.

Ezért küldi mindig előre a kápós nőt a kopasz.

A kápós nő jön, körülnéz. Végignézi a sorokat, úgy, hogy megáll a sor elején, és vet egy gyors pillantást a sorra, és már megy is tovább.

Amikor végez a sorok megtekintésével, odakiált a kopasz fegyveresnek.

A kopasz fegyveres bejön, megáll a barakk elején, szétterpesztett lábbal.

Kicsit hintázik, rugózik a lábán. Élvezi, hogy félünk tőle.

Aztán mond valamit a kápós nőnek.

A kápós nő jön felénk, a mi sorunkon, oda, ahol az én priccsem is van.

Mellettem van Rebeka fekhelye.

Rebeka ma is nagyon gyenge volt. Fekszik a fekhelyén, a szíve rendetlenkedik, nincs jól. Ilyenkor nagyon leesik a vérnyomása, valószínűleg, ő legalábbis erre gyakorszik.

Tény, hogy sokszor alig bír a lábán megállni, mindig az ájulás környékezi. Ez még nem lenne baj, de igen könnyen izzad, és az arca is sápadt lesz.

Borzasztóan sápadt tud lenni Rebeka. És ez már a munkavezetőnek is feltűnt.

Mi tudjuk, Barbara és én, hogy Rebeka gyakorlatilag semmilyen munkát nem tud elvégezni. Már az is csoda, hogy egyáltalán el tud menni a munkapadjáig.

A fekete ruhás kopasz ór továbbra is csak ott áll a barakk elején, a bejáratnál, nézi, hogyan közelít meg minket a kápós nő.

Majdhogynem unatkozik. Leveszi a válláról a géppisztolyát, azt nézegeti, majd váratlanul csőre tölt.

A závár hangjára mindannyian kicsit összerezzenünk.

Nem szeretjük az ilyen alattomos hangokat.

A kápós nő odajön hozzám. Állok a priccsem mellett.

Amikor mellém ér, visszatekint a kopasz órra.

Az ránk néz, aztán lassan megingatja a fejét. Mint aki nemet int.

Aztán kiált valamit.

Nem értem, mit.

Nem csak azért nem értem, mert rosszul hallok. Azért sem értem, mert még mindig nem ismerem eléggé az itteniek nyelvét.

Néhány szót tudok, de ez kevés.

Aztán megint megszólal a kopasz ór. Mintha azt mondaná az itteniek nyelvén, hogy „gyerünk, gyerünk”.

Erre a kápós nő odalép Rebekához.

Aki fekszik.

Mond valamit neki.

Megint csak nem értem, mit.

A kápós nő odahajol Rebekához. Rebeka felnéz rá, aztán hirtelen rám néz, egy pillanatra találkozik a tekintetünk.

Majd lassan, egészen lassan feláll.

Pontosabban, először csak *felül*. Azt is nagyon lassan. Ekkor a kápós nő váratlan gesztust tesz. A hóna alá nyúl, úgy segíti felállni.

Rebeka áll a fekhelye mellett. Nagyon lassan mozdul, a lábai láthatóan remegnek.

Pontosabb, ha azt mondom, az egész teste remeg.

Aztán megint rám néz. Mint aki segítséget kér.

Nem tudok segíteni neki. Csak állok ott, a fekhelyem mellett, és nem tudom, mit is tehetnék.

A kopasz őr kiált valamit.

A kápós nő visszaszól, de úgy szól vissza, mintha nyugtatná a kopaszt.

És elindulnak Rebekával.

Csak két lépést tesznek előre, a fegyveres felé.

És ekkor Rebeka lehajtja a fejét.

Éppen úgy, ahogy Amélie is tette, amikor még kislány voltam. Amikor ott voltunk a tornateremben.

Amikor az a fegyveres terrorista kivégezni vitte a legjobb barátnőmet.

Lehunyam a szemem, és látom, *ahogy Amélie feláll*.

A fegyveres int neki, hogy menjen a zsámolyokhoz.

Ott vagyunk megint a tornateremben.

Amélie rám néz, aztán elindul. *Látom, ahogy elindul*. Hirtelen kitisztul az agyam. Mondani akarok neki valamit, de nem sikerül. Rám néz, de valahogy nem néz a szemembe.

Csak azt látom, hogy megy a zsámolyok felé. Látom a hátát. A vállát.

A fejét lehajtja.

Teljesen úgy, mint az iskolában, amikor valami rosszat csinált.

Mintha megérdemelné a büntetését.

Látom, ahogy Amélie tarkójához teszi a géppisztolya csövét a fegyveres.

És akkor kiabálni kezdek. Azon a nyelven kezdek kiabálni, ami az enyém.

Azon a nyelven, amelyiken Gersom, az öregember megszólított. Amikor kimondta a nevem, amikor kimondta, hogy valójában Aysának hívnak.

És csak kiabálok, és azt kiabálok, hogy *az anyámat akarom, és hogy engedjenek haza, és hogy vár rám az anyám, és hogy nem tarthatnak itt, hogy én ezt nem bírom tovább, és az anyámhoz akarok menni, most azonnal, és hogy igenis engedjenek el...*

És ebben a pillanatban alig-alig érzékelem, hogy Barbara odarohan hozzám, hátulról átölel, vagy inkább lefog, úgy, hogy közben a számra tapasztja a kezét.

És alig-alig érzékelem, hogy az őr, a kopasz, fegyveres őr is ordít. És hogy Rebeka összeesik, és hogy a kápós nő próbálja felemelni Rebekát, de sikertelenül.

És csak mintha látomás, vagy zavaros rémálom lenne az egész, valami homályos ködfüggönyön keresztül látom azt, hogy a kopasz őr megindul felénk, hogy szinte dübörög a talpa alatt a föld, a homok, ahogy lép, és hogy hatalmasra nőtt az egész őr, és hogy megáll közvetlenül Rebeka fölött.

Aztán még azt látom, egyetlen végtelen pillanatra, hogy odaszorítja a géppisztolya csövét Rebeka tarkójához.

Aztán egy, aztán még egy, aztán egy újabb, és még egy újabb dörrenést hallok.

És minden kitisztul.

És látom Rebekát, fekszik a földön, a nyaka furcsán hátratekeredve, körülötte vértócsa.

És üveges szemekkel néz.

Olyan, mintha engem nézne.

ANNA FEKSZIK A BARAKKBAN A FEKHELYÉN. Fekete ruhában fekszik, sír.

Látszik, ahogy rázza a zokogás.

Mellette Barbara áll.

Néhány fekete ruhás nő ronggyal, vödörrel felszerelve érkezik. A vödörben kevés víz.

Mossák a padlót.

A holttestet éppen most szállítják el. A szállítást is fekete ruhás nők végzik, négyen viszik Rebeka holttestét, hordágyon.

Annával nem foglalkozik senki, csak Barbara áll közvetlenül mellette.

Hirtelen újból kinyílik a barakk ajtaja, ami éppen most csukódott be a hordágyat cipelő asszonyok után.

Az a kopasz, fekete ruhás őr áll az ajtóban, aki néhány perccel ezelőtt kivégezte Rebekát.

Vele van az a kápós nő is, aki a kivégzésnél segédkezett.

A kopasz őr megáll az ajtóban, mond valamit a kápós nőnek.

A kápós nő megszólal:

– Holnaptól mindenkinek nő a fejadagja. A kenyér nagyobb lesz, vizet is többet kaptok, de viszont egy órával többet is kell dolgoznotok. És egészségügyi vizsgálaton is részt fogtok venni, mert megengedhetetlen az, hogy beteg foglyok is vannak közte-tek, nem állunk úgy, hogy betegeket is el tudnánk tartani!

Mindezt lassan, erőteljesen mondja a kápós nő. A kopasz őr mellette áll, és a kápós nő monológja közben meg sem mozdul.

Aztán mond valamit a kápós nőnek.

Erre a kápós nő újra megszólal:

– Mindenkitől minden személyes holmit el fogunk kobozni. Ezentúl nem tarthattok magatoknál semmit.

Az őr ismét mond valamit a kápós nőnek.

Erre a kápós nő:

– Az őrsegen fogjuk tárolni a személyes tárgyakat. Megőrizzük azokat, de itt a barakkban semmi ilyesmi nem maradhat!

NEM MONDHATOM AZT, HOGY ÉHESEK VOLTUNK. A szó fizikai értelmében nem voltunk éhesek. Mert már nem éreztük az éhséget. Nem tudtuk, mi az. Tehát így mondom, pontosítva az első mondatomat: *örökké éhesek voltunk, ez nem is kérdés.*

Akkor is éhesek voltunk, amikor már nem éreztük az éhséget.

Az éhségünk abban is megnyilvánult, hogy mindig kerestük a lehetőségét annak, hogyan is lehetne kicsit jobbra tenni a körülményeinket.

Mindenki próbálkozott mindenféle apró trükkökkel.

És próbáltunk nagyon odafigyelni arra, hogy valamit mindennap együnk, valami tartalmasat.

Nagyon féltünk attól, hogy kórosan legyengülünk.

Megkaptuk a darab kenyerünket, és jobbik esetben még kaptunk hozzá valami mást is, ünnep volt, ha egy kis darab húst, bányahúst, esetleg, vagy, egyszer egy hónapban, egy darab csokoládét.

Azt nem is értettük. Hogy honnan van itt, ezeknél a barbároknál, ahogyan korábban Amélie hívta őket, vagy ezeknél a fekete ruhás fegyvereseknél, csokoládé.

Ezt nem tudtuk hova tenni.

Barbara egyébként, aki valamilyen úton-módon bejáratos volt a tábori konyhá-ra, azt mondta, hogy van ott egy raktár, egy hűtőraktár, amiben rengeteg csokoládé van, hogy ő azt egyetlen alkalommal látta is.

Ezt nem sokkal Rebeka halála után magyarázta nekem.

Akkor, amikor úgy éreztem, hogy teljesen reménytelen minden.

És azt mondtam neki, elkeseredésemben, hogy nekimegyek az egyik őrnek, hogy aztán hadd lőjenek agyon.

Akkor azt láttam, hogy megijedt, hogy ilyesmire is képes lehetek.

És talán vizsgáztalásul mondta, hogy van egy raktár tele csokoládéval, nem tudom.

Talán azért, hogy azt éreztesse, hogy még itt, ilyen körülmények között is lehet élni.

Megkérdeztem tőle, mert nem hittem neki, hogy hogyan tudja ő, hogy van egy ilyen hűtőraktár.

Akkor ő csak ennyit válaszolt:

– A napokban majd meglátod te is. Elintézem.

És csak mosolygott hozzá.

És én nem értettem, hogyan tud így mosolyogni, amikor Rebekát most végezték ki. Most, nem régen. Hogy tud egyáltalán még mosolyogni?

És mentünk, és végeztük a munkánkat. És én akkor is csak éhes voltam. Nem éreztem éhséget, és mégis: örökké csak éhes voltam.

És ahogy ott ültünk a munkapad mellett, Barbara megint odasúgta:

– Meglátod, elintézem neked. Látni fogod, hol is tartják a csokoládéjukat.